



Stockholms  
stad

# Bilaga O7

Reviderad lägesbild  
samverkansöverenskommelse



# Lägesbild

## Samverkansöverenskommelse mellan Stockholms stad och Polisregion Stockholm

Södermalms stadsdelsförvaltning, Lokalpolisområde Södermalm,  
Utbildningsförvaltningens grundskoleavdelning Södermalm &  
Trafikkontoret  
2023-11-22



## Innehåll

Sammantagen bedömning av lokal lägesbild.....	2
Inledning.....	2
Syfte.....	3
Källor.....	3
Beskrivning av stadsdelsområdet.....	3
Geografiskt ansvarsområde.....	3
Stadsdelsförvaltningens uppdrag och organisation.....	5
Beskrivning av utbildningsförvaltningen.....	6
Grundskole- och gymnasieavdelningarnas uppdrag och organisation.....	6
Beskrivning av lokalpolisområdet.....	6
Geografiskt ansvarsområde.....	8
Prioriterade samverkansområden.....	8
Beskrivning av brottslighet och trygghet för respektive prioriterat samverkansområde.....	8
Unga i riskzon för destruktivt beteende.....	9
Otrygga och brottsutsatta platser.....	14
Systemhotande brottslighet.....	23
Särskilt utsatta och sårbara brottsoffer.....	26
IGOR och Islandsmodellen, fortsatt arbete.....	27
Kriminella miljöer och livsstilar.....	30

## Sammantagen bedömning av lokal lägesbild

Lägesbilden på Södermalm visar, liksom tidigare, en omfattande problematik kopplad till missbruk och psykisk ohälsa framförallt vid de tre öppna drogsценerna. Majoriteten av de som vistas i dessa miljöer är patienter och/eller brukare av de många vårdinstanser, akutboenden och öppna mötesplatser som finns i området. Därför är ”Otrygga och brottsutsatta platser” ett av de mer primära och prioriterade samverkansområden. Polisens statistik för narkotikabrott, våld och även händelserapporter visar på problem. Medborgarna rapporterar otrygghet i trygghetsundersökningarna och såväl Tyck till-appens anmälningar om ordningsstörningar som i stadens statistik från de mobila ordningsvakterna breddar lägesbilden. Södermalmsborna uppger att de undviker vissa platser och upplever otrygghet på olika sätt. Linjeverksamheten har svårt eller närmast omöjligt att kunna hjälpa dessa personer som istället behöver slussas vidare till rätt förvaltning eller kommun. En viktig del är forum för dialog mellan medborgare, polis och stadsdel för samtal om utmaningar, problematik och möjliga åtgärder i stadsdelsområdet på kort och lång sikt. Utveckling av arbetet fortsätter med att förhindra att barn, ungdomar och unga vuxna dras in i kriminalitet i samverkan med blandat socialförvaltningen. Ytterligare ett prioriterat samverkansområde är särskilt utsatta och sårbara brottsoffer. Till exempel är erfarenheterna från projekt IGOR, I Gemensam Organisation mot Relationsvåld, centrala att ta tillvara på och implementera, särskilt när det handlar om barnen. Förvaltningen och lokalpolisen kommer att fördjupa ett tidigare etablerat samarbete när det handlar om brott mot äldre, funktionsnedsatta och andra sårbara brottsoffer.

## Inledning

Stockholms stad och Polisregion Stockholm tecknade den 4 november 2019 en övergripande samverkansöverenskommelse. Under 2023 har överenskommelsen inklusive prioriterade samverkansområden reviderats. Den reviderade samverkansöverenskommelsen beslutas av kommunfullmäktige i december och föreslås gälla från den 1 januari 2024 och tillsvidare. Den övergripande samverkansöverenskommelsen ligger till grund för lokala samverkansöverenskommelser mellan Stockholms stads förvaltningar och bolag samt lokalpolisområdena.

Inom ramen för den lokala samverkansöverenskommelsen tas en gemensam lägesbild fram. Denna lägesbild omfattar Södermalms stadsdelsförvaltning, Lokalpolisområde Södermalm samt Utbildningsförvaltningens grundskoleavdelning och ligger till grund för prioritering av gemensamma insatser och åtgärder.

## Syfte

Lägesbilden utgår från en kartläggning och är en samlad bedömning om brott och otrygghet på Södermalm. Lägesbilden utgör grunden för analys, bedömning och prioritering av vilka brotts- och trygghetsproblem det brottsförebyggande och trygghetsskapande arbetet kommer att fokusera på under 2024. Lägesbilden är gemensam och skrivs för målgruppen anställda i respektive verksamhet.

## Källor

De källor som använts till lägesbilden är:

- ✓ Brottsstatistik, Polismyndigheten
- ✓ Händelserapporter, Polismyndigheten
- ✓ Strom, polisens anmälda brott som visualiseras i Hobit2
- ✓ Status, polisens anmälda brott som visualiseras i heatmap
- ✓ IA, incidentrapporteringssystem inom Stockholms stad
- ✓ Medarbetardialoger, polisen
- ✓ Trygghetsundersökning i Region Stockholm – polis och kommuner
- ✓ Stockholms stads trygghetsmätning
- ✓ Södermalms stadsdelsförvaltnings platsspecifika trygghetsmätningar
- ✓ Stockholms stads Socialtjänstrapport
- ✓ Stockholms stads områdesfakta
- ✓ Stockholmsenkäten
- ✓ Stockholms stads blankett för avidentifierad information kring våldsbejakande extremism
- ✓ Stockholms stads enkät avseende våldsbejakande extremism (skickas ut varje jämnt år)
- ✓ Stockholms stad, statistik om mobila ordningsvakter
- ✓ Sweco om fristående gymnasieskolor
- ✓ Trafikkontoret, Tyck till.

## Beskrivning av stadsdelsområdet

### Geografiskt ansvarsområde

Stadsdelsområdet är indelat i tolv områden och sex stadsdelar. Stadsdelarna är Gamla stan, Riddarholmen, Långholmen, Reimersholme, Södermalm och Södra Hammarbyhamnen. På kartan nedan återfinns de tolv områden som ingår i stadsdelsområdet. Inom stadsdelsområdet finns 113 förskolor, varav

Diarienummer:

Lokalpolisområde Södermalm:  
Södermalms stadsdelsförvaltning:  
Utbildningsförvaltningen:  
Trafikkontoret

A660.784/2023  
SÖD 2023/1143  
UTBF 2022/804  
T2023-03250

3 av 34

43 är kommunala. Det finns totalt 38 grundskolor, varav 15 kommunala<sup>1</sup> Gymnasieskolorna är 20 till antalet och av dem är sex kommunala<sup>2</sup>. Förskolorna fortsätter att minska i antal (fristående) sedan lägesbilden 2021 i och med att antalet barn 0-5 år minskar och kommer att fortsätta göra det enligt prognoserna. De fristående gymnasieskolorna har också minskat. Angående grundskolorna se under rubriken ”Grundskoleavdelningens uppdrag och organisation”.



### Befolkningsfakta

Inom Södermalms stadsdelsområde bodde vid senaste räkningen 31 december 2022<sup>3</sup> 130 055 invånare vilket är en fortsatt minskning, om än marginell. Samtliga uppgifter är hämtade från samma källa, ”Statistik och fakta om Stockholm”. Den största andelen invånare var mellan 25-64 år (58,7 %), följt av 65-79 år (15,3 %), barn 0-15 år (13,8 %), 20-24 år (4,3 %), 80-89 år (3,8 %), ungdomar 16-19 år (3,4 %), samt 90- år (0,8 %) som var den minsta andelen. Jämfört med folkmängden 2013 är det framför allt åldersgruppen 65-79 år som ökar över tid samtidigt som 0-5 åringar minskar. Andelen kvinnor (51,5 %) är något högre än andelen män (48,5 %).

Gällande invånare med utländsk bakgrund var ca en femtedel (21,3 %) födda i utlandet eller inrikes födda med två utrikesfödda föräldrar. Den vanligaste boendeformen på Södermalm var bostadsrätter (43 153), följt av övriga hyresrätter (23 004). Samtliga andelar har ökat något mot förgående mätning, trots att antalet invånare har minskat. Allmännyttan är fortsatt minst vanlig (10 208).

<sup>1</sup> Tre av skolorna har även anpassad skola och två mindre skolor har en och samma rektor

<sup>2</sup> <https://start.stockholm/forskola-skola/>

<sup>3</sup> [sodermalm-stadsdelsomrade.pdf \(start.stockholm\)](https://start.stockholm/sodermalm-stadsdelsomrade.pdf)

Diarienummer:

Lokalpolisområde Södermalm:  
Södermalms stadsdelsförvaltning:  
Utbildningsförvaltningen:  
Trafikkontoret

A660.784/2023  
SÖD 2023/1143  
UTBF 2022/804  
T2023-03250

Majoriteten av ungdomarna hade behörighet till gymnasieskolan (95,3 %) vilket är en liten minskning. Majoriteteten av invånarna hade eftergymnasial utbildning (70 %), vilket är en ökning och en större andel än snittet i Stockholm. Få av invånarna var arbetslösa (2,1 %) och än färre hade ekonomiskt bistånd (0,7 %), vilket är en minskning jämfört med föregående år och en positiv förändring. Prognosen för 2027 är 125 238 invånare vilket är en minskning med ca 6 000 jämfört med tidigare prognos.

### **Stadsdelsförvaltningens uppdrag och organisation**

Stadsdelsförvaltningen ansvarar för stadsmiljö, kommunal förskola, äldreomsorg, stöd och service till personer med funktionsnedsättning, individ- och familjeomsorg, konsumentvägledning, fritids- och kulturverksamhet, ekonomiskt bistånd, socialpsykiatri och arbetsmarknadsåtgärder. Förvaltningen arbetar med brottsförebyggande och trygghetsskapande insatser i samverkan med andra aktörer, framförallt via Söderandan som är stadsdelsområdets brottsförebyggande råd. En viktig del i arbetet är forum för dialoger mellan medborgare, polis och stadsdel för samtal om utmaningar, problematik och möjliga åtgärder i stadsdelsområdet på kort och lång sikt.

Avdelningen för stadsmiljö har en central del när det handlar om trygghetsskapande åtgärder i stadsdelsområdet. Fysiska förändringar och situationell prevention är viktiga delar i det brottsförebyggande arbetet. Bristande belysning tas ofta upp av medborgarna som en otrygghetsfaktor. Belysning är därför den del av fysiska åtgärder som förvaltningen arbetar kontinuerligt med. I övrigt innebär det brottsförebyggande uppdraget att se över vegetation, att parker och gångvägar ej blir igenvuxna, att åtgärder som är viktigt för tryggheten får en central roll i nya projekt och att medborgarnas synpunkter tas om hand.

Inom sociala avdelningen är stadsdelsförvaltningens fältassistenter organiserade och utgör en del av förvaltningens preventiva arbete. Fältassistenter kan ha fokus på vissa grupperingar och/eller individer som bedöms utsätta sig eller andra för risker som kan påverka deras hälsa och utveckling. Som komplement till förvaltningens fältassistenter finns Ungdomsjouren och Vuxenuppsökarna som är organiserade inom socialförvaltningen. Sedan hösten 2023 har förvaltningen socialsekreterare placerade hos polisen vilket har medfört en ökad samverkan och utveckling av arbetet med barn och ungdomar med normbrytande beteende.

Förvaltningens verksamheter inom utförarenheten tillhandahåller en rad olika insatser för individer och deras nätverk. I stadsdelsområdet finns även ett relationsvårdscentrum (RVCI) för hela innerstaden. Verksamhetens uppdrag är att sprida kunskap, tillhandahålla råd, stöd och behandlingsinsatser för såväl våldsutsatta som för våldsutövare.

## Beskrivning av utbildningsförvaltningen

### Grundskole- och gymnasieavdelningarnas uppdrag och organisation

Utbildningsförvaltningen i Stockholms stad ansvarar för förskoleklass, grundskola, anpassad grundskola, gymnasieskola, anpassad gymnasieskola fritidshem och fritidsklubb. Grundskoleavdelningen har ett egenregiuppdrag vilket innebär att driva den kommunala förskoleklassen, grundskolan, anpassad grundskola, fritidshem och fritidsklubb. Grundskoleavdelningen leds av en grundskoledirektör och består i övrigt av en grundskolestab, en stabschef och åtta grundskoleområden. Varje grundskoleområde leds av en ansvarig grundskolechef som är chef för rektorerna på skolorna i området. Grundskolechef för område 8 ansvarar för 20 kommunala grundskolor i två stadsdelar, Södermalm och Skarpnäck. På Södermalm finns 14 kommunala grundskolor där rektor har ansvar för att skolans elever når både kunskapsmål och sociala mål. Tre av grundskolorna har anpassad grundskola. Trygghet är grundläggande för elevernas kunskapsutveckling och välbefinnande. Även gymnasieavdelningen har ett egenregiuppdrag vilket innebär att driva den kommunala gymnasieskolan. Gymnasieavdelningen leds av en gymnasiedirektör och består i övrigt av en gymnasiestab, en stabschef och tre gymnasieområden. Varje område leds av en ansvarig gymnasiechef som är chef för rektorerna på skolorna i området. Gymnasiechef för område 3 ansvarar för sju kommunala gymnasieskolor på Södermalm där rektor har ansvar för att skolans elever når både kunskapsmål och sociala mål. Också här är trygghet grundläggande för elevernas kunskapsutveckling och välbefinnande. Både grund- och gymnasieskolor får stöd från utbildningsförvaltningen i det trygghetsskapande arbetet och viktiga samarbetspartners är stadsdelsförvaltningen på Södermalm och polisen.

## Beskrivning av lokalpolisområdet

Södermalms lokalpolisområde är detsamma som Södermalms stadsdelsområde. Området präglas av att vara en arena och samlingsplats för många människor. Här samlas folk från hela staden och närliggande kommuner. Stadsdelsområdet är också en arena för nöjesliv, shopping, idrottsevenemang, arbetsplatser och ungdomar som går i grundskola eller gymnasium. Många ungdomar samlas

Diarienummer:

Lokalpolisområde Södermalm:  
Södermalms stadsdelsförvaltning:  
Utbildningsförvaltningen:  
Trafikkontoret

A660.784/2023  
SÖD 2023/1143  
UTBF 2022/804  
T2023-03250

6 av 34



också lediga stunder på Södermalm, Medborgarplatsen är en av dem. Arenafrågan är ständigt aktuell då grundskoleelevernas antal uppgår i runda till 13 000 varav majoriteten på kommunala skolor. Gymnasisterna är närmare 9 000 och där går två tredjedelar på fristående skolor. Av alla gymnasister är ungefär hälften skrivna i Stockholms stad.

Det finns tre så kallade öppna drogsccener<sup>4</sup> enligt länsstyrelsens definition på Södermalm, vilket präglar lägesbilden när det gäller både de som bor och vistas inom området.

Det är en komplex situation som råder på Södermalm då stadsdelsområdet har ett stort antal boenden, HVB-hem, behandlingskliniker, institutioner, myndigheter och stödinsatser et cetera. Här finns t.ex. Enheten för hemlösa, Prima Maria, Bostället samt andra vårdinrättningar och boenden för medborgare som inte är skrivna i stadsdelsområdet. Flera boenden som drivs av Stiftelsen SHIS Bostäder<sup>5</sup> finns också inom stadsdelsområdet där såväl Stockholm stad som andra kommuner erbjuder boenden. Till följd av det vistas ett stort antal människor med ett flertal riskfaktorer, till exempel missbruk, kriminalitet och/eller psykisk ohälsa, i stadsdelsområdet men som är folkbokförda i andra stadsdelsområden eller kommuner.

Lokalpolisområdet arbetar i stor utsträckning med bevakningar av allmänna sammankomster, offentliga tillställningar och bevakningar av utländska beskickningar. Detta påverkas i stor grad av läget i omvärlden och har verkan på lokalpolisområdets förmåga att prioritera lokalt arbete. Utmärkande för lokalpolisområde Södermalm är riksdags- och regeringskvarteren med många skyddsobjekt som återfinns framförallt i Gamla stan. I Lokalpolisområde Södermalm förs årligen en strukturerad dialog med medarbetarna som syftar till att vara ett stöd i lokalpolisområdets processer för polisens strategiska arbete.

På Södermalm finns det grupper av ungdomar med beteenden som skapar ordningsstörningar på offentliga platser i stadsdelsområdet. Vid flera av Södermalms skolor förekommer även oroligheter när elever hotar varandra eller då utomstående ungdomar söker sig till skolorna och uppträder hotfullt. Den nätverkskriminella

---

<sup>3</sup>[https://www.lansstyrelsen.se/download/18.26f506e0167c605d5693cf5e/1551096020979/metoder\\_kring\\_arbetet\\_med\\_oppna\\_drogsccener\\_stockholm.pdf](https://www.lansstyrelsen.se/download/18.26f506e0167c605d5693cf5e/1551096020979/metoder_kring_arbetet_med_oppna_drogsccener_stockholm.pdf)

<sup>5</sup> SHIS Bostäders uppdrag är att erbjuda trygga genomgångsboenden för etablerade och nyanlända stockholmare som av sociala eller ekonomiska skäl har hamnat utanför den ordinarie bostadsmarknaden  
Diarienummer: 7 av 34

konfliktnivån i Stockholmsregionen är hög med ett extremt våldsbejakande beteende som följd. Unga personer på Södermalm har rekryterats till den nätverkskriminella miljön.

### Geografiskt ansvarsområde

Lokalpolisområde Södermalms ansvarsområde innefattar Södermalm, Gamla stan, Hammarby sjöstad, Reimersholme och Långholmen. Det vill säga polisens och stadsdelsförvaltningens geografiska område är detsamma.

I stadsdelen finns den centrala statsledningen med Riksdag, Kungliga slottet och departement liksom välkända platser för demonstrationer och evenemang. I anslutning till Medborgarplatsen, på centrala Södermalm, ligger landets största moské, den katolska domkyrkan och Stockholms ortodoxa synagoga. Det finns flera stora trafikknutpunkter och områden med rikt nöjesliv i stadsdelen. De här verksamheterna, platserna och objekten kan komma att utsättas för regelrätta terrorangrepp eller störningar med stor samhällspåverkan.

Lokalpolisområde Södermalm och Södermalms stadsdelsförvaltning genomför förebyggande och förhindrande åtgärder för att minska risken för allvarliga händelser. Arbetet bedrivs såväl lokalt som stadsövergripande.

### Prioriterade samverkansområden

I den övergripande samverkansöverenskommelsen finns fem nya och reviderade stadsövergripande prioriterade utmaningar utpekade där samverkan är särskilt påkallad på såväl lokal som central nivå. Med utgångspunkt i den lokala lägesbilden prioriteras efter en gemensam analys inom vilka områden gemensamma åtgärder ska ske. För respektive samverkansområde tas hänsyn till den tillgängliga lokala resursen samt vilka av stadens övergripande verksamheter och polisens regionala verksamheter som kan tas i anspråk.

### Beskrivning av brottslighet och trygghet för respektive prioriterat samverkansområde

Nedan följer de fem prioriterade samverkansområdena. Varje område inleds med en gemensam beskrivning från samverkansöverenskommelsen av det prioriterade området och om det finns behov av särskilda åtgärder eller ej samt motivering till det.

Södermalm har valt ett upplägg med inleda med dessa gemensamma beskrivningar inför varje prioriterat område där brottslighet och trygghet beskrivs för det gemensamma

Diarienummer:

Lokalpolisområde Södermalm:  
Södermalms stadsdelsförvaltning:  
Utbildningsförvaltningen:  
Trafikkontoret

A660.784/2023  
SÖD 2023/1143  
UTBF 2022/804  
T2023-03250

8 av 34

geografiska området. Där det finns att tillgå och är tillrådligt inleds området med visualiserade händelser och brott på karta<sup>6</sup>. Data med eller utan brott på karta utgör en ny baslinjemätning i den lokala lägesbilden och kommer att utgöra grunden för kommande års uppföljningar. I och med att varje prioriterat samverkansområde får sin egen samlade lägesbild blir det också ett lättillgängligt underlag för respektive arbetsgrupp som har i uppdrag att ta fram åtgärdsplaner med mål och uppföljning men även i linjearbetet. De nya samverkansområdena är breda och relativt omfattande och därför bedömdes redan i framtagandet av lägesbilden att ett område kan ha åtgärder både genom en arbetsgrupp och i det egna linjearbetet.

### Unga i riskzon för destruktivt beteende

#### **Beskrivning av området:**

För att förebygga eller komma tillrätta med kriminalitet, missbruk, psykisk ohälsa, våldsbejakande extremism och andra destruktiva beteenden hos barn och unga krävs ett systematiskt och långsiktigt förebyggande arbete. Viktiga skyddsfaktorer är trygga uppväxtförhållanden, välfungerande skolgång och meningsfull fritid. Arbetet för att stärka dessa skyddsfaktorer kring barn och unga behöver prioriteras. Samverkan runt barn och unga som begår brott eller riskerar att begå brott är avgörande och kan ske såväl på grupp- som individnivå. Tidiga insatser är ofta effektiva för både individ och samhälle.

Pågår/finns behov av särskilda åtgärder inom området. Beskrivs under rubriken ”Kommentar” nedan. Inkluderas i åtgärdsplan.

Arbete sker i linjeverksamhet. Beskrivs under rubriken ”Kommentar” nedan.

#### **Kommentar:**

Lägesbilden visar fortfarande på ett tydligt behov av en gemensam arbetsgrupp för skola, socialtjänst och polis. Genom att socialtjänsten har socialsekreterare hos polisen så har denna samverkan fördjupats med bland annat att använda sekretessbrytande bestämmelser och de verktyg som myndigheterna har till buds. Viktigt är att funktioner med mandat ingår från samverkande parter för att komma framåt i arbetet till exempel med rutiner för avhoppare. I det fortsatta samverkansarbetet kommer stor vikt läggas vid att ta fram och införa proaktiva åtgärder. Det finns ett behov av att skolan i högre

---

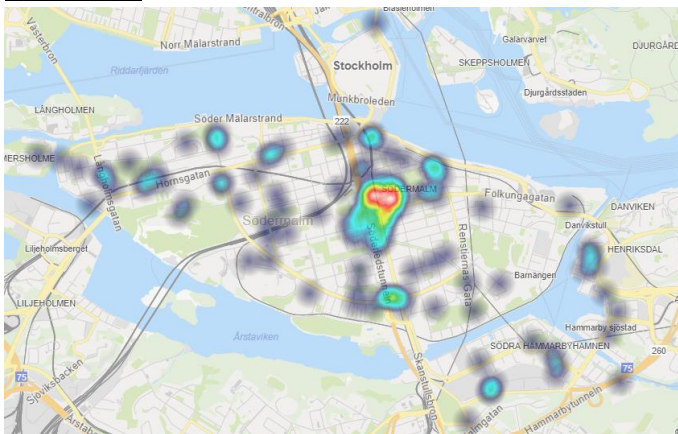
<sup>6</sup> Underlaget kommer från Status (polisens analys och beslutstöds IT-program) som visualiserar brott på karta, bland annat genom heatmap samt polisens händelserapporter och stadens Tyck till-app

grad deltar i arbetet med att identifiera och rikta åtgärder mot barn och ungdomar som riskerar att utsättas eller utsätta andra för brott. Detta är en viktig pusselbit i det arbete som polis och socialtjänst påbörjat under 2023 i och med placering av socialsekreterare hos polisen. Det preventiva arbetet och insatser på olika nivåer är grundläggande. På universell nivå till alla barn och unga oberoende risk, på selektiv nivå till barn och unga inom olika riskgrupper samt på indikerad nivå för identifierade barn och unga med framförallt biståndsbedömda insatser.

### Beskrivning av brottsligheten

Figur 1. Barn under 18 år på Södermalm 2022 misstänkta för narkotikabrott uppdelat på brottsplats<sup>7</sup>.

Källa Storm.



Ett vanligt förekommande brott som barn under 18 år misstänks för är narkotikabrott av olika slag. Det vanligaste brottet var innehav följt av eget bruk. I ett mindre antal ärenden fanns misstanke om överlåtelse av narkotika. Narkotikabrott är ett så kallat spaningsbrott och beror således framför allt på hur polisen lägger upp och kan prioritera sitt arbete. Den centrala platsen för brotten var, som för så många andra brott i stadsdelsområdet, vid Björns trädgård, runt Medborgarplatsen och korsningen Götgatan/Folkungagatan. Totalt handlade det om 263 anmälda narkotikabrott som barn och unga mellan 11-17 år misstänktes för. Det fanns också misstanke om flera olika narkotikabrott vid ett och samma ingripande. Lokalpolisområdet inriktar sig därför på att finna okända ungdomar som kan misstänkas för narkotikabrott i syfte att upplysa vårdnadshavare, underrätta socialtjänst och genomföra besök på Mini Maria och MUMINs verksamhet<sup>8</sup>.

<sup>7</sup> Överlåtelse av narkotika eller vårdslöshet med narkotika, innehav av narkotika och bruk av narkotika

<sup>8</sup> MUMIN står för Maria Ungdom Motiverande Intervention) och är en samverkan mellan Polisen, Socialförvaltningen i Stockholms stad och Maria Ungdom vid Region Stockholm, med syftet att ge ungdomar och deras familjer snabb tillgång till vård och behandling i samband med polisingripanden gällande narkotikarelaterad brottslighet.

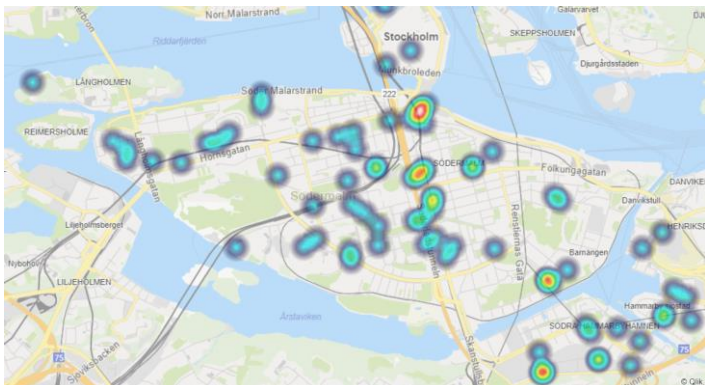
Diarienummer:

Lokalpolisområde Södermalm:  
Södermalms stadsdelsförvaltning:  
Utbildningsförvaltningen:  
Trafikkontoret

A660.784/2023  
SÖD 2023/1143  
UTBF 2022/804  
T2023-03250

10 av 34

Figur 2. Barn under 18 år på Södermalm 2022 misstänkta för våldsbrott uppdelat på brottsplats. Källa Storm.



Ett annat vanligt brott som barn under 18 år misstänktes för var olika våldsbrott. Totalt handlade det om 146 anmälda våldsbrott som barn och unga mellan 9-17 år misstänktes för. De unga var främst misstänkta för misshandel följt av olaga hot. Brottsmisstanke om rån, våldtäkt och olaga tvång förekom i mindre omfattning.

### Stockholmsenkäten

Ungdomars egen rapportering om utsatthet, enligt skolundersökningen Stockholmsenkäten 2022, visade på att färre av de unga i årskurs 9 uppgav att de hade blivit utsatta för misshandel. Både bland pojkar och flickor var det en minskning med fyra procentenheter jämfört med 2020, vilket innebär att tre procent av pojkarna och två procent av flickorna uppgav att de blivit utsatta för misshandel under de senaste 12 månaderna<sup>9</sup>. Bland gymnasieeleverna uppgav de samma utsatthet 2022 som 2020 då sex procent av pojkarna och tre procent av flickorna svarade att det blivit misshandlade under de senaste 12 månaderna<sup>10</sup>.

Bland de niondeklassare som uppgav att de har blivit allvarligt hotade hade även här andelen utsatta elever minskat både för pojkar och för flickor. Sju procent av flickorna och 13 procent av pojkarna uppgav att de hade varit utsatta för hot. Det var en minskning med fyra respektive fem procentenheter<sup>11</sup>. För pojkarnas del var det fortfarande något högre andel som blivit utsatta för hot jämfört med stadens snitt. När det handlade om rån uppgav även här de unga i årskurs 9 en minskning av utsatthet. Det var framförallt bland flickorna en minskning med fem procentenheter till att endast en procent varit utsatta för rån.

<sup>9</sup> Minskning var signifikant för så väl pojkar som flickor

<sup>10</sup> Minskningen var inte signifikant för varken pojkar eller flickor

<sup>11</sup> Minskningen var inte signifikant för varken pojkar eller flickor

Diarienummer:

Lokalpolisområde Södermalm:  
Södermalms stadsdelsförvaltning:  
Utbildningsförvaltningen:  
Trafikkontoret

A660.784/2023  
SÖD 2023/1143  
UTBF 2022/804  
T2023-03250

Av pojkarna uppgav fyra procent 2022 att de blivit rånade de senaste 12 månaderna.

När det handlade om att ha använt narkotika någon gång hade andelarna minskat både bland pojkar och flickor, såväl i grundskolan som på gymnasiet. Särskilt stor var minskningen för flickor i årskurs 9 från 25 till 14 procent. Motsvarande för gymnasieeleverna var det en minskning för pojkar från 44 procent till 36 procent och för flickor från 44 procent till 35 procent.<sup>12</sup>

Elever i åk 9 rapporterade i undersökningen 2020 en ökning av storkonsumtion av alkohol men uppgav i undersökningen 2022 en minskad konsumtion och det gällde särskilt pojkarna<sup>13</sup>. 2022 uppgav 13 procent av pojkarna och 12 procent av flickorna att de hade en, enligt definitionen, storkonsumtion av alkohol<sup>14</sup>. Motsvarande bland gymnasieeleverna var en minskning bland pojkar till 31 procent och en liten ökning bland flickor till 33 procent<sup>15</sup>.

För särskilt de barn och unga som har rekryterats eller riskerar att rekryteras till den nätverkskriminella miljön är det viktigt att samverkande parter har rutiner och kunskap om vem som gör vad när någon vill hoppa av från den kriminella miljön.

### *Beskrivning av tryggheten*

#### **Stockholmsenkäten**

I Stockholmsenkäten från 2022 framgår att gymnasisterna upplevde sig tryggare än niondeklassarna, 77 respektive 70 procent svarade att de kände sig ganska eller mycket trygga om de gick ut ensam sent en kväll i sitt bostadsområde. Upplevelsen av trygghet skilde sig rejält mellan pojkar och flickor oberoende ålder då pojkarnas upplevelse av trygghet var betydligt högre. Ungdomarnas upplevelse av ordningsproblem i sitt bostadsområde var i princip den samma för pojkar oberoende ålder, med ett index<sup>16</sup> på 40 och 41 på en indexskala från 0-100. Detta är en ökning över tid bland de yngre<sup>17</sup> som

---

<sup>12</sup> Minskningen var inte signifikant för varken pojkar eller flickor

<sup>13</sup> Minskningen var inte signifikant för varken pojkar eller flickor

<sup>14</sup> En storkonsument är en person som konsumerar, minst en gång i månaden alkohol motsvarande 18 cl sprit (en halv s.k. kvarting) eller en helflaska vin eller fyra stora flaskor starkcider/läsk eller fyra burkar starköl eller sex burkar folköl. Här var flickornas minskning signifikant

<sup>15</sup> Ingen av förändringarna var signifikanta

<sup>16</sup> Indexvärde 100 avser högsta grad av ordningsproblem. Index baseras på följande frågor: 103a. Vandalism är vanligt i bostadsområdet; 103d. Det finns personer som säljer narkotika i bostadsområdet; 103e. På vardagskvällar finns det många berusade utomhus i bostadsområdet; 103g. Det är ovanligt med våldsbrott i det här bostadsområdet.

<sup>17</sup> Ökningen är signifikant för flickor

således upplever mer ordningsproblem än tidigare. De yngre flickornas upplevelse av ordningsproblem var mer omfattande än pojkarnas.

### Socialtjänstrapporten

I stadens socialtjänstrapport för 2022 beskrivs förvaltningens uppdrag när det gäller barn: *”Socialtjänstens verksamheter för barn och unga ska verka för att barn och unga växer upp under trygga och goda förhållanden samt att i nära samarbete med hemmen främja en allsidig personlighetsutveckling och en gynnsam fysisk och social utveckling hos barn och unga”*. Alla barn har dock inte samma förutsättningar. Därför har också socialtjänsten ett särskilt uppdrag: *”Socialtjänsten är den myndighet som i lag ålagts ett särskilt ansvar för att barn och unga växer upp under trygga och goda förhållanden samt för skydd och stöd till barn och unga i utsatta livssituationer”*. Dessa livssituationer kan å ena sidan handla om det som brukar beskrivas som vårdnadshavares bristande omsorg om barnet och å andra sidan det som beskrivs som eget beteende hos barnet/ungdomen. Antalet orosanmälningar har minskat på Södermalm under de senaste tre åren. År 2020 inkom enligt socialtjänstrapporten drygt 3 200 orosanmälningar som successivt sjunkit till 2023 med drygt 2 800. Jämfört med till exempel Hässelby-Vällingby var orosanmälningarna färre men jämfört med andra stadsdelsförvaltningar i innerstaden var de fler på Södermalm. Antalet invånare<sup>18</sup> 0-20 år var också högst samtliga år på Södermalm. Samtliga tre år utgör andelen orosanmälningar kopplade till problematik hos föräldrar eller vårdnadshavare en större andel än problematik med så kallat eget beteende hos barnet/ungdomen. År 2020 var det fler orosanmälningar som berörde pojkar jämfört med flickor. År 2021 och 2022 var skillnaderna marginella och 2021 var de något fler för flickor. Det finns inga uppgifter på förvaltningsnivå om vem som inkommit med orosanmälningarna. På stadsövergripande nivå var det 2022, som tidigare år, polisen som var den vanligaste uppgiftslämnare följt av hälso- och sjukvård samt skola. Minst orosanmälningar kom från Migrationsverket<sup>19</sup>, BMM/BVC och förskola.

Den vanligaste placeringen av barn på Södermalm var 2022 i familjehem följt av jourhem och hem för vård och boende, HVB. Ett mindre antal barn var placerade i stödboende eller behandlingsfamilj. Inget barn var under 2022 placerat på § 12-hem eller så kallat SiS-hem<sup>20</sup>.

---

<sup>18</sup> Som redovisas i samma tabell som antalet orosanmälningar

<sup>19</sup> Orosanmälningarna från Migrationsverket har stadigt minskat från 2015 då de stod för en stor andel

<sup>20</sup> Yttrande och LUL § 31 är också möjliga och användbara underlag för arbetsgruppen men tas inte upp i lägesbilden.

## Trygghetsundersökningar

Ungdomar ingår även till viss del också i de olika trygghetsmätningarna, se vidare på sid 19-21. De unga utgjorde dock en mycket liten del, endast tre procent av respondenterna i de två undersökningar som hade unga från 16 år med i urvalet. Ett vanligt resultat är ofta att de yngre upplevde sig tryggare än de äldre. I förvaltningens egen undersökning upplevde de unga, som i den undersökningen var 18-24 år<sup>21</sup> sig mer otrygga än de äldre, särskilt i Tanto på västra Södermalm. I Region Stockholms trygghetsundersökning uppgav 16-19 åringar, som där utgjorde 3 procent, att de marginellt var tryggare än den äldsta åldersgruppen, 65+ år, som utgjorde 38 procent<sup>22</sup>. Det var däremot en högre andel av de äldre som uppgav att de i stort sett aldrig går ut ensamma på kvällarna.

## Otrygga och brottsutsatta platser

### Beskrivning av området:

Platser som uppvisar problematik med exempelvis öppen narkotikahandel, ordningsstörningar, olovliga bosättningar, skadegörelse och omfattande nedskräpning kräver i hög grad gemensamma insatser från flera samhällsaktörer för att problemen ska kunna åtgärdas. Om ett område har platser med hög brottslighet och otrygghet kan det leda till en negativ spiral då invånare och besökare undviker platsen. Otrygga och brottsutsatta platser löper risk att förlora service och näringsliv samt att kriminell närvaro skapar en arena för nyrekrytering. Det finns även risk att både förtroendet för samhället och den kollektiva förmågan minskar.

- Pågår/finns behov av särskilda åtgärder inom området. Beskrivs under rubriken ”Kommentar” nedan. Inkluderas i åtgärdsplan.
- Arbete sker i linjeverksamhet. Beskrivs under rubriken ”Kommentar” nedan.

### Kommentar:

Lägesbilden visar om möjligt än mer tydligt behovet av gemensamma insatser från såväl staden, polisen och regionen. Den senare ingår dock inte i denna överenskommelse men arbete pågår utifrån problematiken med de tre definierade öppna drogscenerna. Särskilt problematiskt är det med personer med missbruksrelaterad problematik som inte är boende på Södermalm och att kunna länka dem vidare för såväl behandling som att motivera till behandling. Ett omtag behövs i lokala arbetet med otrygga och brottsutsatta

---

<sup>21</sup> Andelen unga var 4 procent i den undersökning som Tanto ingick i, i de andra två lokala undersökningarna var de yngsta 3 procent.

<sup>22</sup> 73 procent av de yngsta uppgav att de känner sig trygga (mycket trygga och ganska trygga) jämfört med 71 procent av de äldsta

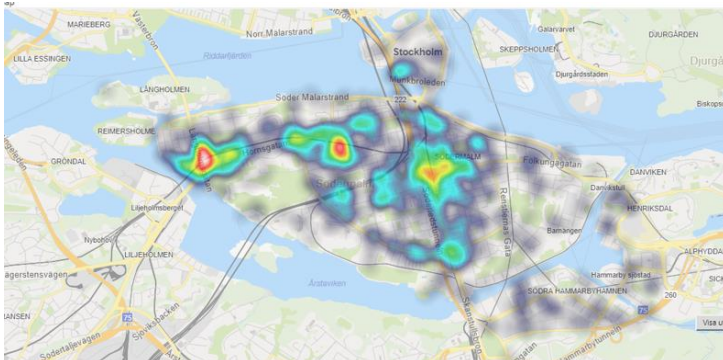


platser generellt och särskilt på centrala Södermalm med Medborgarplatsen. Anledningen är bland annat att Söderhallarna nu stänger för ombyggnad under minst en tvåårsperiod. Detta kommer att påverka området och förändra flödet av människor. Det fordras ytterligare representation från fackförvaltningar som till exempel Trafikkontoret.

### *Beskrivning av brottsligheten*

Inom Södermalms stadsdelsområde finns fyra tydliga geografiska områden som är belastade med brott, ordningsstörningar och upplevd otrygghet. Dessa är centrala Södermalm<sup>23</sup>, västra Södermalm<sup>24</sup>, Mariakvarteren och Hammarby Sjöstad<sup>25</sup>. På kartan nedan visas hur narkotikabrott fördelade sig 2022 och hur de tydligt följer de tre första områdena. I Hammarby Sjöstad har det framförallt handlat om ungdomsrelaterad problematik.

Figur 3. Vuxna på Södermalm 2022 misstänkta för brott mot narkotikastrafflagen, uppdelat på brottsplats. Källa Storm.



Under 2022 anmäldes 2 767 narkotikabrott fördelat på 2 259 ärenden och med 1 939 misstänkta gärningspersoner. De misstänkta snittålder var 31 år. Det vanligaste narkotikabrottet var innehav följt av eget bruk och överlåtelse. Mindre vanligt förekommande narkotikabrott var dopingbrott och narkotikasmuggling.

På kartan nedan visas hur våldsbrotten fördelade sig 2022 och hur de tydligt var mest frekventa runt centrala Södermalm och utmed Götgatan sam runt västra Södermalm med fokus på Hornstull.

<sup>23</sup> Folkungagatan, Björns trädgård, Medborgarplatsen och Fatbursparken

<sup>24</sup> Tantolunden, Hornstull och Pålundsparken

<sup>25</sup> Jämfört med de andra utsatta områdena inom Södermalm som också är definierade som öppna drogcener är Hammarby Sjöstad framför allt ett geografiskt område med ungdomsproblemik av olika slag

Diarienummer:

15 av 34

Lokalpolisområde Södermalm:

A660.784/2023

Södermalms stadsdelsförvaltning:

SÖD 2023/1143

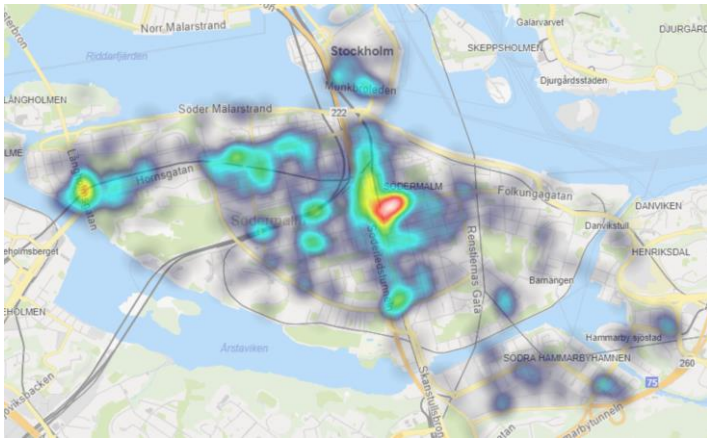
Utbildningsförvaltningen:

UTBF 2022/804

Trafikkontoret

T2023-03250

Figur 4. Misstanke om våldsbrott, alla åldrar, uppdelat på brottsplats. Södermalm 2022. Källa Storm.



Totalt handlar det om 2 890 våldsbrott inom stadsdelsområdet under 2022 som fördelar sig på 2 301 ärenden. I och med att även barn och unga som misstänktes för våldsbrott under året ingår här är den yngsta gärningspersonen 9 år och den äldsta 83 år. Det vanligaste brottet var misshandel som utgjorde närmare hälften av alla våldsbrott. Andra vanliga brott var olaga hot (456), hot och våld mot tjänsteman (264) olaga hot mot obekant (193) och rån (174), Det minst vanliga våldsbrottet var också det grävsta, mord/dråp/dödlig misshandel, och en handfull drygt. Andra mindre vanliga våldsbrott var grov misshandel (36), våldtäkt och försök till våldtäkt (33) och grov kvinnofridskränkning och grov fridskränkning (14). Även i Hammarby Sjöstad förekom våldsbrott, om än i mindre omfattning. De mest utsatta områdena var runt Hammarby Allé, Lugnets Allé och vid Fryshuset.

Ingripande av polis som dokumenteras i så kallade händelserapporter kan också illustreras på karta. Nedan visas hur polisens ingripanden fördelar sig gällande vuxna under 2022 på utsatta och otrygga platser som polisen kallas och rycker ut till, ofta efter påringning från medborgarna.



(465) och även bråk (157) samt narkotika (152). Ingripande med anledning av misshandel och omhändertagen person förekom också. Mindre vanliga ingripande var våld/hot mot tjänsteman, efterlysta personer samt personer med psykisk ohälsa.

Figur 7. Händelserapporter om vuxna, initial kodning, angiven plats för ingripande. Mariakvarteren 2022.

Källa: Polisens händelserapport



I Mariakvarteren, som är det minsta geografiska området för underlag med händelserapporter, gjorde polisen under 2022 totalt 420 ingripanden. Samma mönster följer även här då majoriteten av ingripande handlade om kontroll av fordon/person (159) följt av fylleri (172) och narkotika (31). Ingripande med anledning av bråk, misshandel och efterlyst person förekom också. Mindre vanliga ingripande var av omhändertagna personer, personer med psykisk ohälsa samt våld/hot mot tjänsteman.

Genom stadens app ”Tyck till” som kan användas av både medborgare och professionella inom eller utom stadens tjänst<sup>28</sup> har förvaltningen fått möjlighet genom Trafikkontoret att testa synpunkter på ordningsstörningar<sup>29</sup>. För 2022 finns det uppgifter för hela året medan det för 2023 endast finns synpunkter att tillgå för årets fem första månader, det vill säga från januari till maj. Anledningen är byte av system som inte har fungerat som planerat. På bilden nedan illustreras därför synpunkter på ordningsstörningar som gäller både 2022 och 2023 utifrån tillgänglig data.

<sup>28</sup> Det vill säga alla som laddar ned appen

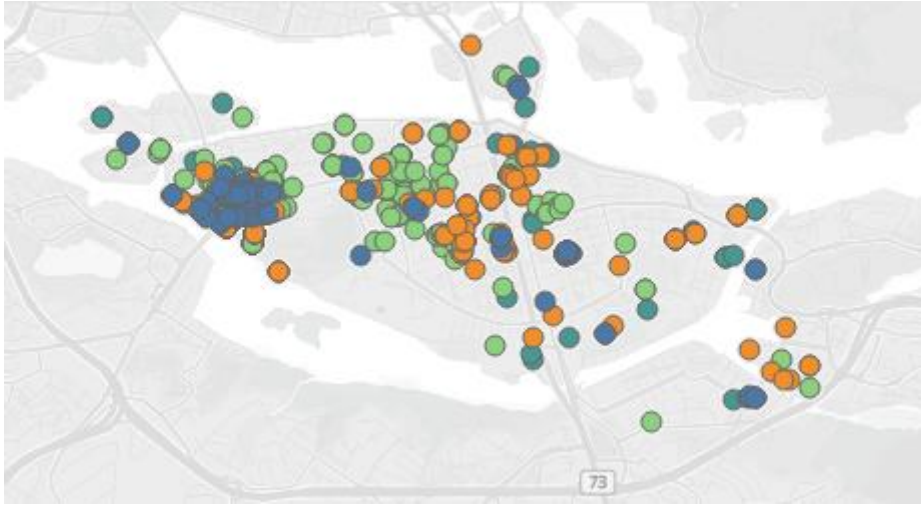
<sup>29</sup> När appen öppnas på ordningsstörningar står det som nyhet att när person anmäler här bidrar hen till stadens trygghetsarbete och att ärendena ligger till grund för utplacering av ordningsvakter. Samt att ingen personlig återkoppling sker i ärendet.

Diarienummer:

Lokalpolisområde Södermalm:  
Södermalms stadsdelsförvaltning:  
Utbildningsförvaltningen:  
Trafikkontoret

A660.784/2023  
SÖD 2023/1143  
UTBF 2022/804  
T2023-03250

Figur 8. Synpunkter på ordningsstörningar uppdelat på plats. Södermalm 2022 och 2023<sup>30</sup>. Källa: Tyck till.



De ordningsstörningar<sup>31</sup> återges är de som rapporterats för 2022 och 2023 fram till 25 oktober och gäller alkoholförtäring där förbud råder (blå), grupp som bråkar/stökar (orange), narkotika/droganvändning (grön) och som upplevdes störa den allmänna ordningen.

Tyck till tar dock inte upp ordningsstörningar inom LOV 3<sup>32</sup> där de mobila ordningsvakterna ingriper. Under 2022 har de mobila ordningsvakterna genomfört närmare 37 000 åtgärder och medverkat vid 28 000 tillfällen för att upprätthålla ordning genom upplysningar och uppmaningar. De platser som främst har varit aktuella för detta var Medborgarplatsen följt av Tanto, Björns trädgård, Fatbursparken, Romans park och Hornstulls handelsplats.

### Beskrivning av tryggheten

#### Medborgarundersökning

Stadens medborgarundersökning utgör underlaget till stadsdelsnämndens tre indikatorer från kommunfullmäktige när det handlar om upplevelsen av trygghet i den stadsdel respondenten bor, nöjdhet med renhållning och städning samt nöjdhet med skötsel och städning av park och grönområden. Medborgarna på Södermalm upplevde sig 2022 trygga (84 %) men var mindre nöjda både med renhållning och städning (56 %) samt

<sup>30</sup> Omfattar tiden januari till maj 2022 och januari till 25 oktober 2023

<sup>31</sup> Ordningsstörningar är nytt i appen från juli 2021

<sup>32</sup> LOV 3 är ett geografiskt område där ordningsvakter får tjänstgöra enligt § 3 lagen (1980:578) om ordningsvakter (LOV) efter särskild prövning av Polismyndigheten. Tillstånd ges bara om det finns särskilda behov och är av väsentlig betydelse för allmän synpunkt

Diarienummer:

Lokalpolisområde Södermalm:  
Södermalms stadsdelsförvaltning:  
Utbildningsförvaltningen:  
Trafikkontoret

A660.784/2023  
SÖD 2023/1143  
UTBF 2022/804  
T2023-03250

med skötsel och städning av parker och grönområden (64 %). Södermalmsborna upplevde sig tryggare än stadens snitt och de var även något mer nöjda med skötsel av parker. Däremot var södermalmsborna mindre nöjda med renhållning än vad som medborgare i genomsnitt i staden uppgav sig vara.

### Trygghetsundersökningar

Under 2023 har totalt tre undersökningar genomförts på Södermalm.

- ✓ Trygghetsmätning Södermalm är en specialbeställd undersökning med fokus på tre platsspecifika avgränsade områden – Centrala Södermalm<sup>33</sup>, Västra Södermalm<sup>34</sup> och Hammarby sjöstad<sup>35</sup>. De genomfördes från mitten av maj till mitten av juni 2023 för första gången. En uppföljning är planerad till 2024
- ✓ Trygghetsundersökning Stockholms stad<sup>36</sup> är en omfattande enkätundersökning som har genomförts vart tredje år sedan 2008. Den genomfördes under februari till juni 2023. I rapporten redovisas resultat för staden, stadsdelsområdet samt dess 12 delområden
- ✓ Trygghetsundersökning i Region Stockholm<sup>37</sup> (gemensamt för regionens polis och de flesta kommuner) genomfördes mellan april till augusti 2023. Även här redovisas resultat för staden, stadsdelsområdet samt dess 12 delområden. Undersökningen genomförs årligen.

De tre undersökningarna hade sitt eget urval så att ingen medborgare skulle besvara mer än en trygghetsundersökning. Svarsfrekvenserna varierar, både mellan undersökningarna och delområdena beroende på var respondenterna bor. Södermalms bästa svarsfrekvens var i förvaltningens egen, specialbeställda undersökning med 55,7 procent följt av stadens med 53 procent samt regionens med 48,8 procent. I de gemensamma undersökningarna hade Södermalm de högsta svarsfrekvenserna.

Undersökningarna som genomförts i regionen och i staden 2023 visar på ungefär samma resultat när det handlar om södermalmsbornas självrapporterade utsatthet för brott. Det handlade då om våld, hot och stöld där de rapporterat låg utsatthet som över tid visade på minskad eller samma nivå. Undantaget är bedrägerier som ökar generellt både inom staden och i länet. Upplevda problem<sup>38</sup> i området är enligt regionens mätning

---

<sup>33</sup> Fatbursparken, Björns trädgård och Medborgarplatsen

<sup>34</sup> Hornstull, Tanto/Drakensberg, Pålspendsparken och Högalidsparken

<sup>35</sup> Sickla udde, Sickla kaj, Luma och Mårtensdal

<sup>36</sup> [Trygghetsmätningen - Stockholms stad \(start.stockholm\)](#)

<sup>37</sup> [Polisen i region Stockholm trygghetsmätning 2023 | Polismyndigheten](#)

<sup>38</sup> De som svarat ”Ja i liten utsträckning” och ”Ja i stor utsträckning”

nedskräpning, liksom skadegörelse och mörka områden även om andelen minskat något eller är konstant sedan förra undersökningen. Problem som kvarstår och som särskilt kan kopplas till ”Otrygga och brottsutsatta platser” är upplevda problem med berusade personer som stör ordningen (49 %), narkotikamissbrukare på offentliga platser (47 %) samt narkotikahandel som sker öppet på gata eller torg (38 %). Samtliga av dessa problem har ökat sedan undersökningen 2020 och är högre än såväl stadens som regionens snitt. I stadens undersökning visar resultaten på samma trend men på en betydligt lägre nivå, men ändå högst eller bland de högsta i staden. Upplevda problem i bostadsområdet som också påverkar upplevelsen av trygghet var öppen droghandel (13 %), berusade personer (14 %) och narkotikamissbrukare (16 %) utgjorde ett mindre problem enligt södermalmsborna i denna undersökning jämfört med den från regionen som polis och kommuner gemensamt genomfört. Det beror dock på var på Södermalm som respondenterna bor om de upplevde problemen som större eller mindre. Öppen droghandel upplevde 1/3 av boende i Mellersta Högalid (32 %) men även boende i Södra station (25 %), Norra Högalid (21 %) och Mariatorget (20 %). Här finns kopplingar till de öppna drogscenerna. Berusade personer påverkade upplevelsen av problem som störde ordningen på samma sätt men inte i samma omfattning för de i Mellersta Högalid (27 %), Mariatorget och Östra Katarina (21 %) samt Norra Högalid (20 %). Narkotikamissbrukare på offentliga platser upplevdes som ett mycket stort problem för boende i Mellersta Högalid där 37 procent svarade jakande på frågan. Samma områden, med koppling till öppna drogscener, återkommer även här som otrygga och problematiska med Mariatorget (29 %), Norra Högalid (28 %) och Södra station (26 %). Nedskräpning upplevdes också i olika uppfattning i de båda undersökningarna. En större andel respondenter i regionens undersökning upplevde det som problem (75 %) jämfört med de som deltagit i stadens undersökning (25 %).

Den upplevda tryggheten kan också beskrivas generellt som hög och har också ökat enligt regionens mätning från 75 till 77 procent<sup>39</sup>. Nyckeltal och trender för Södermalm 2020-2023 enligt stadens undersökning är att utsattheten för våldsbrott minskat totalt liksom utsatthet för brott av något slag i Norra Sofia. Oro för brott i bostadsområdet har under samma period istället ökat i Mellersta Högalid. Den generella oron att utsättas för brott bland södermalmsborna var 7 procent jämfört med stadens 9 procent och är på samma nivå som resten av innerstaden (7 respektive 8 %). En mindre andel av respondenterna på Södermalm (8 %) avstår från olika aktiviteter<sup>40</sup> på grund av rädsla att utsättas för brott jämfört med stadens snitt (14 %).

---

<sup>39</sup> De som svarat att de är ”ganska trygg” och ”mycket trygg” om de går ut ensamma sent en kväll i området där de bor

<sup>40</sup> Ofta eller ganska ofta

Enligt regionens undersökning svarade 48 procent av södermalmsborna, jämfört med 43 procent av stadens medborgare och snitt, att de under vissa tider på dygnet undvikit en eller flera platser på grund av oro för att utsättas för brott. Det har också hänt att södermalmsborna på kvällstid har avstått från åka kollektivtrafik därför att de känt sig otrygga eller rädda för att bli hotade, ofredade eller utsatta för våld. Andelen har ökat från 12 till 17 procent. Motsvarande andel för stadens medborgare och snitt var 22 procent och då en minskning med en procentenhet.

### **Förvaltningens egen trygghetsmätning**

Södermalm har beställt egna trygghetsmätningar som är platsspecifika för tre olika områden. Undersökningarna genomfördes mellan maj till juni 2023. Totalt skickades 2 400 enkäter ut till 18–84-åringar, 800 till varje område, med en svarsfrekvens på 55,7 procent. Svarsfrekvensen varierade från 51 procent på Västra Södermalm till 61 procent på Centrala Södermalm. I Hammarby Sjöstad var det 55 procent som svarade.

Samtliga undersökta platser och parker exklusive Pålsundsparken upplevdes som otrygga särskilt på kvällstid. Platserna på centrala Södermalm fick generellt sett lägre värden än på västra Södermalm. Den upplevda otryggheten att vistas på dessa platser är densamma, då anledning är människor som brukar/säljer narkotika eller dricker alkohol. En del av dem uppgav också att de undviker att besöka dessa platser på grund av oro att utsättas för brott. Pålsundsparken upplevs som en trygg plats även kvällstid. Jämfört med övriga parker/platser på Västra Södermalm är Pålsundsparken den plats där färre gärna vistas. Hornstull är också en plats som trots nedskräpning och den missbruksrelaterade problematiken ändå upplevs som förhållandevis trygg i jämförelse med andra områden. Det finns dock en mindre andel (21 %) som uppgav att de i någon mån skulle undvika platsen på grund av oro för att utsättas för brott. Den yngre åldersgruppen är generellt mer positiva till samtliga områden jämfört med den äldre gruppen. Undantaget är Tanto/Drakenbergsparken där den äldsta gruppen ger ett tydligt högre betyg inom flertalet områden jämfört med de yngre. När de gäller Hammarby sjöstad är medborgarnas uppfattning om området generellt mer positivt med undantag av Mårtensdal. Större delen av området upplevs som helt och rent samt tryggt så väl dagtid som kvällstid. Luma upplevs särskilt tryggt och får högst betyg av respondenterna. Andelen som inte upplever Mårtensdal som tryggt i Hammarby Sjöstad ligger i nivå med de andra två områden – det vill säga västra och centrala Södermalm som generellt upplevdes som mer otrygga. Trots detta var det färre medborgare som uttalat svarat att de inte skulle undvika platsen på grund av oro för att utsättas för ett brott (67 %). Det som framför allt uppgavs skapa otrygghet var risken att utsättas för

Diarienummer:

Lokalpolisområde Södermalm:  
Södermalms stadsdelsförvaltning:  
Utbildningsförvaltningen:  
Trafikkontoret

A660.784/2023  
SÖD 2023/1143  
UTBF 2022/804  
T2023-03250

22 av 34



brott och människor som brukar eller säljer narkotika. Kvällstid upplevdes även bristande belysning bidra till känslan av otrygghet. Det indikerar att de inte kände sig lika trygga i Mårtensdal.

En jämförelse av resultaten fördelat på kön visar generellt endast på marginella skillnader med undantag för frågan om trygghet på kvällstid. Kvinnor upplevde generellt större otrygghet kvällstid i samtliga områden på västra och centrala Södermalm jämfört med män. Kvinnor uppgav i betydligt högre utsträckning att de undviker de olika platserna på centrala Södermalm på grund av oro för att utsättas för brott. I Hammarby Sjöstad var resultaten annorlunda. Där var kvinnorna mer positiva till Mårtensdal jämfört med männen förutom när det handlade om trygghet kvällstid. Kvinnorna uppgav också att de var mindre trygga än männen generellt. Störst skillnad var det på kvällstid och i områdena Sickla udde och Mårtensdal.

Äldre (66-79 år) och funktionsnedsattas utsatthet för brott och oro för brott återges under det prioriterade samverkansområdet särskilt utsatta och sårbara brottsoffer. När det handlar om de yngre uppgav 16-19 åringar, som i regionens undersökning där utgjorde tre procent, att de marginellt var tryggare än den äldsta åldersgruppen, 65+ år, som utgjorde 38 procent<sup>41</sup>. Det var däremot en högre andel av de äldre som uppgav att de i stort sett aldrig går ut ensamma på kvällarna. I förvaltningens egen undersökning ingick inga barn under 18 år<sup>42</sup> och i stadens undersökning redovisas inte 16-19 åringar specifikt men även där utgjorde de tre procent av respondenterna på Södermalm.

## Systemhotande brottslighet

### Beskrivning av området:

Brottslighet riktad mot välfärdssystemen är systemhotande då både resursfördelning och myndighetsutövning påverkas. Välfärdsbrott innebär ett felaktigt utnyttjande av skattemedel, vilket riskerar att hota legitimiteten för både välfärden och det offentliga. Långsiktigt är välfärdsbrott ett hot mot demokratin och riskerar även att leda till att tillit och förtroende för samhällsinstitutioner undergrävs. Det kan handla om arbetslivs-kriminalitet eller otillåten påverkan, exempelvis mot enskilda personer eller desinformationskampanjer mot socialtjänsten, och även om bedrägerier mot utbetalande myndigheter och kommuner, exempelvis ekonomiskt bistånd och föreningsbidrag.

---

<sup>41</sup> 73 procent av de yngsta uppger att de känner sig trygga (mycket trygga och ganska trygga) jämfört med 71 procent av de äldsta

<sup>42</sup> De yngsta var 18-24 år och utgjorde mellan 3-4 procent i varje område

- Pågår/finns behov av särskilda åtgärder inom området. Beskrivs under rubriken ”Kommentar” nedan. Inkluderas i åtgärdsplan.
- Arbete sker i linjeverksamhet. Beskrivs under rubriken ”Kommentar” nedan.

**Kommentar:**

Det prioriterade samverkansområdet är nytt för året och där välfärdsbrotten har tydliggjorts vilket ger riktningen i det gemensamma arbetet. Arbetet med otillåten påverkan fortsätter i linjearbetet med att bland annat implementera förvaltningens reviderade vägledning. Nytt för området och arbetsgrupp är upphandling, avtalsuppföljning, utveckla arbetet med kontroller och utforska andra områden som lokalt påkallar åtgärder inom området. Stadsdelningskontorets arbetsgrupper behöver följas och resultat förmedlas.

Systemhotande brottslighet är för 2024 ett nytt prioriterat samverkansområde som ingår i reviderade övergripande samverkansöverenskommelsen där välfärdsbrott av olika slag ingår och så även otillåten påverkan, som tidigare var ett eget prioriterat samverkansområde.

De bidragsbrott som polisanmälades under 2022 riktade sig främst mot Försäkringskassan följt av arbetslöshetskassor/arbetsförmedling, totalt 19 brott. De som var misstänkta för bidragsbrott var vid brottstillfället mellan 25-63 år.

*Otillåten påverkan*

Förvaltningen har framför allt arbetat med otillåten påverkan under de senaste åren och då inom ramen för stadens handlingsplan för förbättrad arbetssituation för biståndsbedömare och socialsekreterare. Under våren 2023 initierades ett arbete inom ramen för samverkansöverenskommelsen och en arbetsgrupp har tagit fram förslag till reviderad rutin för hot och våld, otillåten påverkan i form av en vägledning. Även en reviderad lathund för hur otillåten påverkan ska registreras i staden incidentrapporteringsystem, IA, samt en ny rutin för polisanmälan har tagits fram. Förvaltningsledningen har nyligen godkänt vägledningen med tillhörande frågebatteri.

Under kartläggningen av otillåten påverkan till årets reviderade lägesbild framkom att behovet av uppdaterad lathund för IA var befogad då hot/våld och otillåten påverkan har dubbelregistrerats och att det inte har varit självklart att endast registrera en incident som ”otillåten påverkan” i rubrikfältet som rutinen syftar till. Genom att många incidenter som rapporteras i IA har olika och även blandad text som inkluderar både

hot, våld, otillåten påverkan och annat i rubriken påverkar det hur data kan hämtas ut, tolkas och jämföras över tid.

Under 2022, som var första året med IA-rutin, registrerades 47 incidenter av otillåten påverkan i IA fram till 15 november jämfört med 6 incidenter 2021 och inga rapporterade incidenter under 2019 och 2020. Incidenterna om hot har minskat över tid och trygghetssamordnarens analys från förra året kvarstår till viss del om att incidentrapporteringen fördelats under de nu två gällande rubriceringarna otillåten påverkan respektive hot. Rapporteringen kan bli ännu bättre med den uppdaterade rutinen samt kartläggning och uppföljningen inom ramen för en förvaltningsövergripande vägledning med frågebatteri. Detta underlag gäller för hela sociala avdelningen, både myndighetsutövande enheter och utförande enheter. De senare ingår inte i arbetet med förbättrad arbetssituation.

### Utfall i IA – en jämförelse, analys och förklaring

Data från IA för 2023 fram till 13 oktober visade sig innehålla många dubletter, med samma löpnummer, då rubriken handlade om både lika och olika incidenter och inte enbart otillåten påverkan. Totalt fanns det 46 IA-anmälningar om hot där 13 även inkluderade otillåten påverkan vilket innebär 33 unika IA om hot. Motsvarande IA-anmälningar om otillåten påverkan var totalt 45 och även där 13 inkluderade hot vilket innebär 32 unika IA om otillåten påverkan. Det är inte helt självklart att göra denna uppdelning och sortering då ett hot även kan innehålla otillåten påverkan och en otillåten påverkan i sig kan definieras som ett hot. Dock finns det i brottsbalken inget brott som benämns otillåten påverkan. Därmed finns det ingen brottskod att koppla till detta.

Det blir också svårt att uttala sig om otillåten påverkan har ökat jämfört med 2022 då data för 2023 av förklarliga skäl inte finns att tillgå för hela året. Det fanns 2022 totalt 58 IA-registreringar om otillåten påverkan och fram till 13 oktober 2023 var antalet 45. Det är dock tydligt att sedan 2022 har otillåten påverkan rapporteras i en betydligt större utsträckning än tidigare.

### Välfärdsbrott

Det underlag som kan komma ifråga för förvaltningen när det handlar om välfärdsbrott är två av de mål som berörs i nämndens Väsentlighets- och Riskanalys, VoR:en. Mål 3.5 handlar om *”Hög beredskap och stark rådgivet ska råda i alla verksamhetsområden”*. Det innebär i praktiken för stadsdelsförvaltningen det systematiska informationssäkerhetsarbetet med behörighetshantering av Sociala system och att skicka

Diarienummer:

25 av 34

Lokalpolisområde Södermalm:

A660.784/2023

Södermalms stadsdelsförvaltning:

SÖD 2023/1143

Utbildningsförvaltningen:

UTBF 2022/804

Trafikkontoret

T2023-03250

e-post enligt stadens e-postregler. Systematisk kontroll och kontrollaktiviteter är kopplade till process och arbetssätt. Mål 3.6 handlar om *”Tryggheten ska öka genom förebyggande insatser”*. Det innebär i praktiken för stadsdelsförvaltningen att förebygga otillåten påverkan, förebygga välfärdsbrott samt situationell och/eller social prevention. Aktuella arbetssätt är bland annat den reviderade vägledningen mot hot, våld och otillåten påverkan, uppföljning av externa leverantörer samt bedöma otrygghet. Systematisk kontroll är kopplad till respektive process och arbetssätt även här.

Andra viktiga delar inom stadsdelsförvaltningen som är aktuella inom välfärdsbrott är avtal, upphandling och uppföljningar av dessa. Staden har en gemensam indikator för *”Andel upphandlade avtal där kontinuerlig uppföljning genomförs”* och där ett arbete med bland annat förvaltningens säkerhetssamordnare pågår. Stadsledningskontoret håller också i ett antal stadsövergripande arbetsgrupper inom området som kommer att bli viktiga att följa. En verksamhetscontroller från äldreomsorgen på Södermalm ingår i en av dem.

### Särskilt utsatta och sårbara brottsoffer

#### **Beskrivning av området:**

Risken att bli utsatt för brott ser olika ut för olika individer och samhällsgrupper. Det finns brottsoffergrupper som har begränsad förmåga att hantera brott de utsätts för, vilket innebär att de är särskilt sårbara. Det handlar ofta om brottsoffer som på olika sätt är beroende av människor i sin närhet eller av gärningspersonen. Exempel på sårbara brottsoffer kan vara äldre utsatta för bedrägeri, personer utsatta för hedersrelaterat våld, brott mot personer utifrån deras etnicitet, nationalitet, funktionsnedsättning, kön, religion eller sexuella läggning. I många fall riktar gärningspersonen in sig på offret just på grund av dess tillhörighet till någon av de nämnda grupperna.

Pågår/finns behov av särskilda åtgärder inom området. Beskrivs under rubriken ”Kommentar” nedan. Inkluderas i åtgärdsplan.

Arbete sker i linjeverksamhet. Beskrivs under rubriken ”Kommentar” nedan.

#### **Kommentar:**

I samarbete mellan polisområde City där lokalpolisområde Södermalm ingår, och Södermalms stadsdelsförvaltning har under perioden 2020-2023 myndigheterna drivit ett gemensamt projekt, IGOR (I gemensam organisation mot relationsvåld)<sup>43</sup>. Syftet har varit att förebygga upprepat partnervåld och förhindra att nya gärningar inträffar i

---

<sup>43</sup> [Samverkan som berikar : Utvärdering av IGOR-projektet \(diva-portal.org\)](https://diva-portal.org)

pågående eller avslutade relationer som redan är kända av polisen eller socialtjänsten. Syftet med IGOR har även varit att upptäcka mörkertalen och identifiera relationer där partnervåld förekommer men som polisen eller socialtjänsten saknar kännedom om. Genom att arbeta brottsförebyggande för att förhindra gärningspersoner att begå nya brott mot deras närstående, agera trygghetsskapande genom att erbjuda stödåtgärder för personer i riskmiljöer och att förbättra samverkan har framgångsrika arbetsätt utvecklats. IGOR har varit en del i samverkansöverenskommelsen.

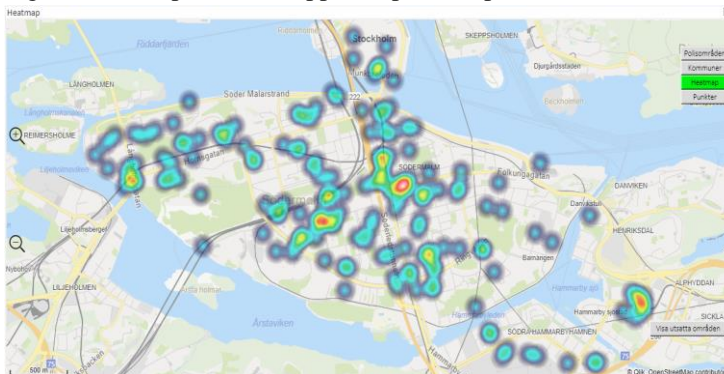
### IGOR och Islandsmodellen, fortsatt arbete

Implementering av framgångsrika arbetsätt för att hitta våldsutsatta och våldsutövare som har utvecklats inom ramen för projektet IGOR för att hitta våldsutsatta och våldsutövare och kommer att genomföras med start under hösten 2023. Arbetet sker i samarbete med Norra Innerstaden och Kungsholmens stadsdelsförvaltningar, Polisens grupp för brott i nära relation (BIN) samt Citypolisen. Parallellt med implementering av arbetsätt och metoder kommer stadsdelsförvaltningarna och nämnda polisområden att i samverkan med socialförvaltningen sammanföra detta arbete med den så kallade Islandsmodellen<sup>44</sup> i ärenden som rör barn som har bevittnat eller blivit utsatta för våld, från det akuta skedet till det mer långsiktiga och motiverande arbetet.

För att arbetsmetoder och arbetsätt ska fungera i ordinarie verksamhet förutsätter detta en strategisk och operativ samverkan mellan förvaltningarna och polisen. Genom att implementera arbetsmetoderna inom ramen för ordinarie verksamhet skapas förutsättningar att utvecklingen bidrar till övergripande arbetsätt för att nå fler våldsutsatta och sträva efter likställighet över samtliga verksamhetsområden. Genom att formalisera arbetet inom ramen för samverkansöverenskommelsen åtar sig parterna att prioritera och säkerställa att arbetsmetoderna utvecklas vidare.

### Beskrivning av brottsligheten

Figur 9. Brott i parrelation uppdelat på brottsplats. Södermalm 2022. Källa: Storm.



<sup>44</sup> [Islandsmodellen i Stockholm](#)

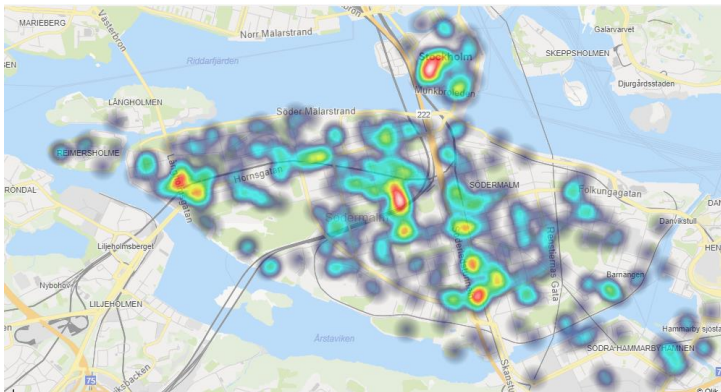
Diarienummer:

Lokalpolisområde Södermalm:  
Södermalms stadsdelsförvaltning:  
Utbildningsförvaltningen:  
Trafikkontoret

A660.784/2023  
SÖD 2023/1143  
UTBF 2022/804  
T2023-03250

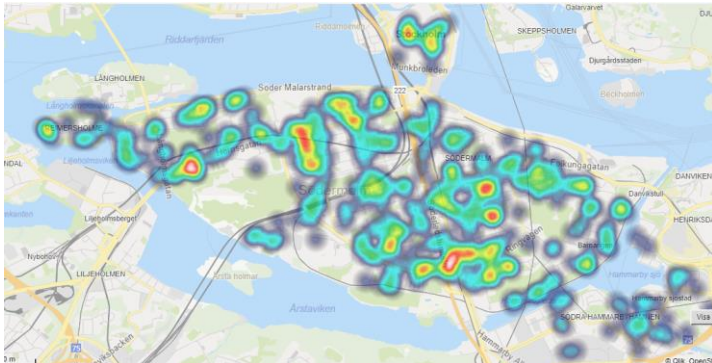
Under 2022 anmäldes totalt 260 brott i parrelation uppdelat på 199 ärenden. Det mest vanliga brottet var misshandel, ej grov mot kvinna (114) följt av olaga hot, ej internetrelaterat (42) samt misshandel, ej grov mot man (38). Andra mindre förekommande brott, var våldtäkt, både fullbordad och försök, misshandel, ej grov mot kvinna, grov kvinnofridskränkning och hot. Brotten var fördelade på 165 misstänkta gärningspersoner och 161 målsägande. Genomsnittsåldern för gärningspersoner var 42 år och för målsägande 41 år. Brotten har i synnerhet anmälts på kvällstid mellan kl 20 och midnatt under lördagar och söndagar.

Figur 10. Tillgreppsbrott exklusive butik mot 65+ uppdelat på brottsplats. Södermalm 2022. Källa: Storm.



När det handlar om stölder med målsägande som är 65 år och äldre och/eller funktionshindrade för 2022 finns 550 brott registrerade på 536 ärenden. Dessa brott som målsägande varit utsatta för under 2022 sprider sig, som många av de andra brottsanmälningarna över hela Södermalm. Vissa geografiska platser är mer utsatta än andra som Hornstull, Medborgarplatsen och Skanstull. De brott som målsägandena har varit utsatta för handlar framför allt om stöld utan inbrott, annan fickstöld, till exempel ur eller av persedel (209), stöld utan inbrott, annan stöld inklusive källare och vind (119) men även inbrott i bostad, tillgrepp och försök till tillgrepp av bil, mc, moped, el cykel, cykel samt andra stölder som väskryckning och grov fickstöld. Här handlar det inte om tillgreppsbrott i butik. De brottsutsatta var mellan 65-99 år och de misstänkas medelålder var 40 år.

Figur 11. Bedrägeribrott mot 65+ uppdelat på brottsplats. Södermalm 2022. Källa: Storm.



När det handlar om bedrägeribrott med målsägande som är 65 år och äldre och/eller funktionsnedsatta under 2022 fanns 568 brott registrerade i 526 ärenden. Dessa brott som målsägande varit utsatta för under 2022 sprider sig också över hela Södermalm. De brottsutsatta var även här 66-99 år och de misstänkta var något yngre, med en medelålder på 34 år. Brott som de målsägande varit utsatta för var främst social manipulation (248) och övriga bedrägerier (101) där en mindre andel av brotten hade internationell anknytning. Målsägandena hade även varit utsatta för kortbedrägerier, penningtvätt, identitetsbedrägerier och ett färre antal fall för annonsbedrägerier, romansbedrägerier, utpressning och snyltningsbrott.

### Beskrivning av tryggheten

I stadens trygghetsmätning redovisas resultaten specifikt för äldre (65-79 år) samt de som uppger att de har en funktionsnedsättning<sup>45</sup>. Ofta, men inte alltid följs svaren åt för dessa båda särskilt utsatta och sårbara brottsoffer. Målgruppens utsatthet för misshandel<sup>46</sup> är två procentenheter högre än stadens och Södermalms snitt (1 %) när det gäller de med funktionsnedsättningar (3 %). För de äldre 66-79 år var det en procent som svarade att de hade blivit utsatta för misshandel. Utfallet är ungefär detsamma när det handlar om att ha blivit utsatt för hot men på en högre nivå. Sex procent av de med funktionsnedsättning, precis som Södermalms snitt och tre procent av äldre 66-79 år uppgav att de blivit utsatta jämfört med stadens snitt på fem procent.

<sup>45</sup> Respondenterna fick svara på frågan "Upplever du att du har någon form av funktionsnedsättning?" med svarsalternativen a/nej/vill inte ange

<sup>46</sup> Att någon med avsikt slog, sparkade eller utsatte hen för någon annan typ av fysiskt våld som ledd till synliga märken, skador eller smärta

Diarienummer:

Lokalpolisområde Södermalm:  
Södermalms stadsdelsförvaltning:  
Utbildningsförvaltningen:  
Trafikkontoret

A660.784/2023  
SÖD 2023/1143  
UTBF 2022/804  
T2023-03250

Gällande våld i nära relation, oberoende ålder och funktionsnedsättning, så ställdes även denna fråga i stadens undersökning<sup>47</sup>. Det är dock en fråga förknippad med mörkertal då det inte är självklart att den som har blivit utsatt för våld i nära relation upplever sig tillräckligt trygg och säker för att våga svara på en sådan fråga. Utfallet är, för hela frågan och hela staden knappt mätbar. Snittet för utsatthet i staden var här en procent liksom för kvinnor på Södermalm och för hela stadsdelsområdet oberoende kön var utfallet noll i rapporten.

Oron för brott var betydligt högre i undersökningen. Till exempel har oro för att utsättas för brott av något slag har medfört att framför allt de med funktionsnedsättning (40 %) och äldre 66-79 år (38 %) avstått från att gå ut under vissa tider på dygnet jämfört med snittet på Södermalm (26 %). Här har också närmare en tredjedel av stadens samtliga respondenter svarat att de avstår från att gå ut på grund av oro att utsättas för brott. Det gäller även den som uppger att de ej har gymnasieutbildning. Det är dock skillnad på att avstå från att gå ut under vissa tider på dygnet med anledning av oro för och att avstå från att gå ut och delta i olika aktiviteter. Andelen som svarat att de avstått från aktiviteter som att gå på bio, restaurang eller liknande är betydligt lägre, 15 procent bland de äldre och sex procent bland med funktionsnedsättning. Motsvarande för staden var 14 procent och för Södermalm 8 procent. Även här kan noteras en högre andel (14 %) för de som ej har gymnasieutbildning. De som går ut trots oro för att utsättas för brott kan också vara desamma som uppger att de är vaksamma när de är ute. De vaksamma utgör en större andel av de som svarat på enkäten, med samma snitt, 69 procent både i staden och på Södermalm. Bland de mest sårbara, de funktionsnedsatta och de äldre 66-69 år utgör andelen 75 procent och för kvinnor 71 procent liksom för de som bott i området mindre än fem år.

## Kriminella miljöer och livsstilar

### Beskrivning av området:

I staden finns unga och vuxna som verkar i kriminella miljöer vars livsstil har en påverkan på såväl brottslighet som trygghet. Det påverkar även de kriminellas anhöriga. Exempel på kriminella miljöer och livsstilar är nätverkskriminalitet, våldsbejakande extremism och terrorism samt risksupportermiljö. Effektiva och ändamålsenliga åtgärder behöver vidtas mot personer som är inblandade i dessa miljöer.

---

<sup>47</sup> Frågan som ställs är "Har du själv under de senaste 12 månaderna, under ett bråk/gräl med den du har eller har haft en relation med, utsatts för lindriga slag, knuffar, hot, trakasserier eller dylikt?"

Svarsalternativen var singel/ensamstående/nej/ja

Diarienummer:



- Pågår/finns behov av särskilda åtgärder inom området. Beskrivs under rubriken ”Kommentar” nedan. Inkluderas i åtgärdsplan.
- Arbete sker i linjeverksamhet. Beskrivs under rubriken ”Kommentar” nedan.

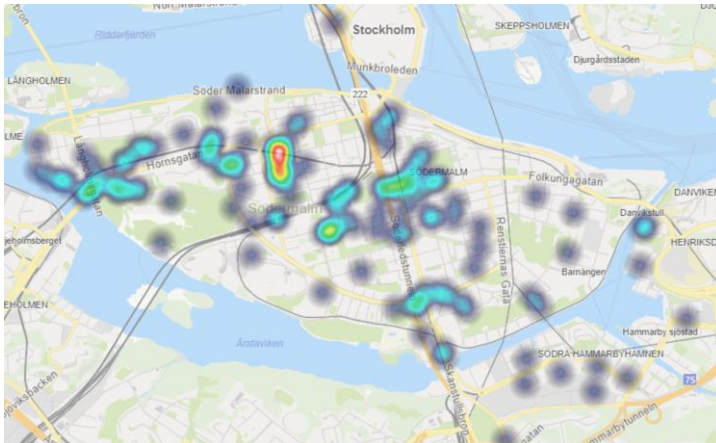
**Kommentar:**

Arbetet mot våldsbejakande extremism ingår nu i föreliggande lägesbild och åtgärdsplanen vilket är positivt. Det är fortfarande av vikt att sprida kunskap om riskfaktorer som kan kopplas till området och kunskap om upptäckt samt att använda stadens mall för avidentifierad information om incidenter även om de är få av de incidenter som sker. Det finns en lokal arbetsgrupp som också är kopplad till linjeverksamheten. Arbetet med risksupportermiljöer pågår och även här är det viktigt att dela kunskap och erfarenheter med berörda samverkansparter till exempel fritid och skola. Även anhörigstödet kan komma att behöva utvecklas.

*Beskrivning av brottsligheten och tryggheten*

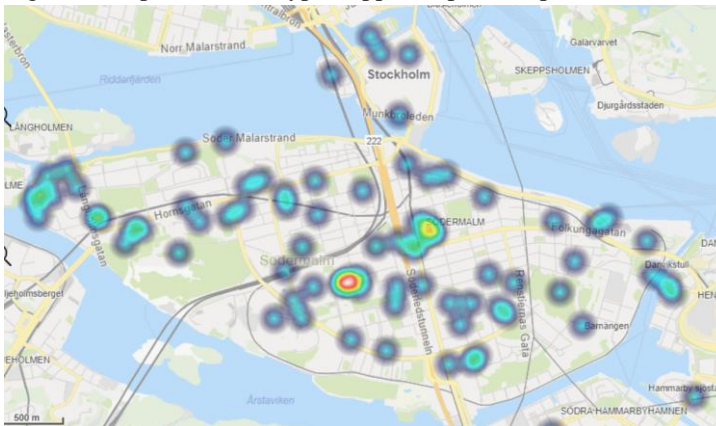
På Södermalm förekommer, regelbundet, personer som kan knytas till många av de kriminella nätverk som finns i miljön i de konflikter som har skett men också i pågående konflikter inom olika nätverk. Kopplat till dessa miljöer förekommer även grova vapenbrott och grova narkotikabrott. Det är därför också viktigt att fortsätta med arbetet att vara beredd på och ha kunskap om vad som krävs då någon tar kontakt med polis eller förvaltning för att så att säga ”hoppa av” och bryta den med den kriminella miljön.

Figur 12. Vuxna på Södermalm 2022 misstänkta för brott mot narkotikastrafflagen, överlåtelse inklusive vårdslöshet med narkotika uppdelat på brottsplats. Källa Storm.



Totalt handlar det om 165 brott mot narkotikastrafflagen som fördelar sig på 68 anmälningar vilket betyder att polisen vid ett och samma tillfälle har som mest registrerat 17 brott. I snitt har polisen registrerat två brott per anmälan och det är endast en brottstyp som det handlar om, överlåtelse inklusive vårdslöshet med narkotika. Snittålder för målsägande är 45 år.

Figur 13. Vapenbrott alla typer, uppdelat på brottsplats. Södermalm 2022



Under 2022 anmäldes totalt 99 vapenbrott, så kallat brottskategori nivå 3 där både grovt och ej grovt vapenbrott ingår. Benämningen i brottskoden är ”vapenbrott - innehav av pistol, revolver eller kulsprutepistol”. En fjärdedel av brotten betecknas som grova eller synnerligen grova. Närmare en tredjedel av brotten var ”innehav av annat vapen” dock framgår ej vad det innebär, samt en knapp femtedel med innehav av pistol, revolver eller kulsprutepistol, det vill säga ej grovt brott.

### Risksupportermiljöer

Södermalm har tidigare haft barn och ungdomar som varit inblandade i och utsatta för olika supportermiljöer. Problematiken har särskilt under hösten åter uppmärksammats på Södermalm vid Zinkensdamms idrottsplats och idrottsplatsen Kanalplan. Åtgärder har vidtagits och så väl förebyggande insatser som ytterligare åtgärder planeras.

### Våldsbejakande extremism

Stadsdelsförvaltningen har fram till 2023 tagit fram en egen handlingsplan mot våldsbejakande extremism som har bilagts nämndens verksamhetsplan. Nya anvisningar för 2024 innebär att området ingår i det prioriterade samverkansområdet ”*Kriminella miljöer och livsstilar*” varför lägesbilden numera ingår i detta dokument och vidhängande åtgärdsplan.

Under såväl 2022 som 2023 har antalet ärenden om våldsbejakande extremism varit få, ungefär en handfull varje år. Så även antalet blanketter med aidentifierad information som ligger till grund för kartläggningen tillsammans med enkäten från 2022, som dessutom hade låg svarsfrekvens. Barn och unga som går i skola på Södermalm men som inte är folkbokförda här har då inte kontakt med förvaltningens socialtjänst. Barn och unga som är folkbokförda på Södermalm kan å andra sidan gå på skolor i andra stadsdels-områden. Såväl förvaltningens samordnare mot våldsbejakande extremism som utbildningsförvaltningens dito har arbetat med de aktuella ärendena genom stöd på olika sätt till såväl handläggare som skolpersonal. Berörda lokalpolisområden har varit inkopplade och samverkat med förvaltningarna. De yttringar som varit aktuella är våldsbejakande högerextremism/ högerextremism, våldsbejakande islamistisk extremism/islamistisk extremism samt mer våldsbejakande miljöer generellt. För 2023 är de vuxna som varit aktuella än färre.

Södermalmspolisen har inga uppgifter om att unga personer i stadsdelsområdet figurerat i våldsbejakande extremistiska sammanhang under 2023. Våldsbejakande extremism bland unga personer har så vitt känt inte manifesterats på ett synligt sätt i varken gatubilden eller på skolor. Det förekommer inga sådana uppgifter i brottsanmälningar eller informationsflödet.

Antagandet är att det förekommer ett mörkertal avseende våldsbejakande extremism i den virtuella miljön, då det från polismyndigheten inte finns kunskap om och resurs att vara närvarande i den virtuella miljön. Under 2022 var majoriteten av gärningspersonerna som låg bakom utförda och avvärjda terrorattentat i västvärlden

minderåriga. Denna trend har även omfattat Sverige under senare år<sup>48</sup>. Terrorhotnivån i Sverige betecknas som *högt hot*; nivå fyra på en femgradig skala (Nationellt centrum för terrorhotbedömning, 2023). Det finns inga specifika uppgifter om terrorhandlingar riktade mot Sverige.

Individer som bekänner sig till två av de våldsbejakande inriktningarna; höger- respektive islamistisk extremism, är bosatta på Södermalm. Det kan finnas Södermalmsbor med vänsterextremistiska sympatier. De bedöms dock inte vara av en sådan allvarlighetsgrad att de lyfts fram inom ramen för det här dokumentet. Det finns inga uppgifter om att individerna bedriver verksamhet som specifikt riktar sig till eller mot Södermalmsborna i allmänhet och barn och ungdomar i synnerhet. Högerextremistiska brott förekommer främst genom hets mot folkgrupp och skadegörelse med hatbrottsmotiv. Brotten riktas främst mot muslimska och judiska verksamheter på Södermalm. Sådana brott har begåtts under 2023.

Med anledning av konflikter och andra händelser i omvärlden sker ett stort antal åsiktsyttringar av olika slag i Stockholms innerstad. En del av dessa kan te sig extrema och ha högt tonläge. Till de senare hör de bränningar av heliga skrifter som skett på Södermalm under 2023. Vid två tillfällen har koranen bränts i anslutning till moskén, Björns trädgård. Heliga skrifter har även bränts på Mynttorget och Medborgarplatsen. Händelserna har uppmärksammats internationellt och lett till våldsamer.

Skolpersonal och vårdgivare av olika slag kommer sannolikt vara först med att upptäcka våldsbejakande och extremistiska föreställningar hos enskilda individer och grupper av barn och unga och är därför särskilt viktiga för såväl de unga som för samverkanspartners.

Det förekommer regelbundet personer, på Södermalm, med ett våldsbejakande beteende. Dessa återfinns bland missbrukare som lider av psykiska störningar, psykiskt sjuka och även bland ungdomar. Den mest återkommande förklaring till dessa våldsbejakande beteenden är psykisk ohälsa och är inte kopplade till någon av de våldsbejakande inriktningarna.

---

<sup>48</sup><https://www.sakerhetspolisen.se/download/18.36cda2851868025da5b18b/1678194697351/NCT%20hel%C3%A5rsbed%C3%B6mning%202023.pdf>.